

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

א. קולית שיש עליה כזית בשר ... אפילו אין עליה אלא כפול גוררת כולה לטומאה
1

ב. על כל זרע זרוע (אשר יזרע) בדרך שבני אדם מוציאים חטה בקליפתה
ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן בריה שאני 2.....

ג. מי איכא שומר על גב שומר ... שלש קליפות בבצל פנימית בין שלמה
בין קדורה מצטרפת אמצעית שלמה מצטרפת קדורה אין מצטרפת חיצונה בין כך
ובין כך מהורה 2.....

ד. שומר אוכל שחלקו ... כיון דהאי לא מגין אהאי והאי לא מגין אהאי לא
מצטרפת 3.....

ה. עור שיש עליו כזית בשר הנוגע בציב היוצא ממנו ובשערה שכנגדו
טמא ... משום שומר 3.....

ו. תפילין ... בעינן כתיבה תמה ... כל נקב שהדיו עובר עליו אינו נקב 4.....

ז. המלאי שבשבלים מיטמאין ומטמאין ואין מצטרפין ... במלאי שבין המלאים 6...

דף קיט.

א. קולית שיש עליה כזית בשר ... אפילו אין עליה אלא כפול גוררת כולה לטומאה

קולית¹ שהיה עליה בשר אפילו כפול גורר את כולה לטומאה.

¹ רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק ה הלכה מז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ב. על כל זרע זרוע (אשר יזרע) כדרך שבני אדם מוציאים חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה ועדשים בקליפתן בריה שאני

כבר התבאר במנחות דף ע: ולעיל דף קיז: ששומרי² אוכלין מתטמאין³ עם האוכל כשהן מחוברין בהן שנאמר (ויקרא יא פסוק לז) על כל זרע זרוע אשר יזרע כדרך שבני אדם מוציאים לזריעה, חטים בשעוריהן ושעורים בקליפיהן ועדשים בקליפיהן והוא הדין לשאר השומריין.

כל הקליפין⁴ מתטמאות ומטמאות ומצטרפות מפני שהן שומר, השעורים בזמן שהן יבישין קליפתן מצטרפת עמהן ובזמן שהן לחין אין מצטרפין⁵, אבל החטה בין לחה בין יבישה קליפתה מצטרפת.

דף קיט:

ג. מי איכא שומר על גב שומר ... שלש קליפות בבצל פנימית בין שלמה בין קדורה מצטרפת אמצעית שלמה מצטרפת קדורה אין מצטרפת חיצונה בין כך ובין כך טהורה

לעולם אין⁶ שומר על גבי שומר אלא שומר אחד בלבד הסמוך לאוכל הוא הנחשב עמו.

² רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק ה הלכה ד

³ שומרי האוכלין הן הקליפה שעל האוכל שהיא שומרתו וכן כל כיוצא בזה..

⁴ רמב"ם שם הלכה יב

⁵ חילוק בין חטה לשעורה הוא מטעם דקליפת החטה דקה וראויה לאכילה והשעורה עבה, ורק כשנתייבשו ראויין קצת לאכילה. ולרש"י במנחות [ע' ב] להיפך דלחה מצטרפת ולא יבישה ע"ש. וזהו הכל כשהם עם האוכל דבלא האוכל אין ראויין כלל לאכילת אדם ואפילו לא זרקן, ולא דמו לקליפת פולין ותורמסין. ערוך השולחן העתיד הלכות שם סימן קסז סעיף ז

⁶ רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק ה הלכה י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

לפיכך כל הקלפין שומרין לפרי כגון קליפי אגוזים ורמונים וקליפי ביצים חשיבי שומר לאוכל ולפיכך מצטרפין עם האוכל להשלימו לכשיעור לקבל טומאה⁷.

אולם קליפת אגוזים העליונה שיש להן בשעת לקיטתה החוא לא חשיבא דאין שומר ע"ג שומר

שלש קליפות בבצל, פנימית בין שלימה בין קדורה כלומר נקובה⁸. מצטרפת, שהפנימית⁹. חשיבא אוכל. ואמצעית. חשיבא שומר כשהיא שלמה קדורה אינה מצטרפת, לפי שאינה שומרת כשהיא נקובה וחתוכה. וחיצונה. היא שאין יותר דקה ממנה והיא הקליפה הדקה הנופלת מאליה כשמשמשין בבצל¹⁰. חשיבא שומר ע"ג שומר. ובין שלימה בין קדורה אינה מצטרפת וי"א

אמצעית שלימה מצטרפת, החיצונה בין כך ובין כך טהורה.

ד. שומר אוכל שחלקו ... כיון דהאי לא מגין אהאי והאי לא מגין אהאי לא מצטרפת

שומר שחלקו אינו מצטרף עם האוכל¹¹.

ה. עור שיש עליו כזית בשר הנוגע בציב היוצא ממנו ובשערה שכנגדו טמא ... משום שומר

⁷ ר"ב שם

⁸ לשון מקדרים בהרים כדתנן בעירובין.

⁹ פי' הרא"ש שם

¹⁰ וכשמשמים אותו הרופאים על הצמחים שנפתחו יורדת המורסא בכח

¹¹ רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק ה הלכה ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר לעיל דף קיח: שעור שיש עליו¹² כזית נבילה הנוגע בציב¹³ היוצא ממנו ובשערו שכנגדו מאחורי העור, נטמא מפני שהעור ושערו¹⁴ שומר לבשר, בד"א שפלטתו חיה, אבל פלטתו סבין אם היה מרודד בטל אנב העור.

ו. תפילין ... בעינן כתיבה תמה ... כל נקב שהדיו עובר עליו אינו נקב

כבר התבאר במסכת מנחות דף כט: שיהיה הקלף לפרשיות התפילין והמוזוות שלם¹⁵ שלא יהא בו נקבים ואפילו אם הנקב לא יגע בשום אות רק ישאר באמצע חלל האות אין לכתוב לכתחלה.

ואם יש בו נקב קטן כל כך שהדיו עובר עליו דהיינו כשמעביר עליו בקולמוס נסתם הנקב בדיו ואין הנקב נרגש בקולמוס¹⁶, כותבין עליו אף על פי שנפל מעט דיו במקום ההוא ונראה נקב דק כנגד השמש כשר.

לפיכך בין אם קודם¹⁷ שנכתב ובין אם לאחר שנכתב¹⁸ ניקב בתוך הה"א או המ"ם, או שאר אותיות שיש להן ג' דפנות ויש חלל בתוכו¹⁹, כשר אפילו ניקב כל תוכו שהנקב ממלא כל החלל, אפילו נגע הנקיבה באות גופא כל שנשאר שריטה דקה מבחוץ כשר דאין שיעור לעובי האותיות, אבל בירושלמי משמע שגם בפנים צריך שיהא מוקף קלף וא"כ דינו כמבחוץ²⁰.

¹² רמב"ם שם הלכה יא

¹³ פי' רבינו הו"מ דק שנתפשט מן העור הסמוך לבשר.

¹⁴ כך תיקן בכס"מ

¹⁵ שו"ע ונו"כ או"ח לב יב יג

¹⁶ אף על פי שנפל מעט דיו במקום ההוא ונראה נקב דק כנגד השמש. מ"ב שם לב

¹⁷ והאי דנקט השו"ע אם לאחר שנכתב ניקב משום דלכתחלה אין לכתוב אפילו אם הנקב באמצע חללו ואין ממלא את תוכו אבל באמת אם עבר וכתב אפילו אם היה הנקב קודם שנכתב כשר וא"צ שום תקון

¹⁸ שו"ע ונו"כ שם טו

¹⁹ אבל ד' פשוטה וכו"ש וי"ו וכדומה לאו תוך מיקרי

²⁰ ועיין בט"ז ובפמ"ג בשם הלבוש שיש להחמיר בהירושלמי. ודע דלהירושלמי צריך הקפת גויל בכל הצדדים מבפנים כמו מבחוץ.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אם²¹ היה הנקב בתוכו קודם כתיבה פסול²² ויש לגרור מעט מבפנים מעובי הקו של האות ויהיה מוקף גויל. ויש להחמיר בירושלמי.

ואם הוא נקב שאין הדיו עובר עליו אם הנקב היה קודם הכתיבה והוא סמוך לאות בין מחוץ לאות בין בתוך האות אם נוגע הנקב בהאות פסול משום שאינו מוקף גויל²³.

ואפילו הנקב באמצע עובי האות בגנו או ביריכו ודיו מקיפה מכל צד פסול ואפילו האות ארוכה שיש בה יותר מכשיעור ועד מקום הנקב יש צורת אות.

ולכן אם יכול לגרר סמוך להנקב וישאר צורת אות מותר לגרר אפילו בתו"מ ואין בזה משום שלא כסדרן ובמקום הדחק שלא נזדמן לו סופר שיוכל לקלוף בטוב מעט סמוך להנקב אם הוא באותיות שיש להם תוך כגון ה' או מ' או שאר אותיות שיש להם ג' דפנות ויש חלל בתוכן יכול לסמוך על הפוסקים המכשירים אפילו ניקב כל תוכו דס"ל שא"צ מוקף גויל אלא מבחוץ ולא מבפנים.

ואפי' הנקיבה נגעה²⁴ קצת בהאות גופא כל שנשאר שריטה דקה כשר אבל כ"ף פשוטה וכ"ש וי"ו וכדומה לא מקרי תוך ופסול לכו"ע.

וכ"ז אם נעשה לפני הכתיבה אבל אם נעשה לאחר הכתיבה אין בזה חסרון משום מוקף גויל ואפילו נחלק האות לשתיים ע"י נקב רואין אם יש בו צורת האות עד מקום הנקב כשר²⁵, מיהו אם אפשר לתקן צריך לתקן.

²¹ מ"ב שם לו

²² ועיין בשו"ת שבט הלוי (ח"ו סי' קנא) שנגיעת אות לאות פוסלת משום שאינה 'כתיבה תמה', אבל בנקב בצד האות, וכן באות שנכתבה בסוף הקלף, אין פסולם מצד 'כתיבה תמה' אלא מהלכה למשה מסיני. וביאר, שהפסול הנלמד מ'כתיבה תמה' הוא אף לאחר הכתיבה, ואילו הפסול שמהלכה למשה מסיני אינו אלא אם לא היה מוקף גויל בעת הכתיבה, שכך נאמרה ההלכה.

²³ שו"ע ונו"כ שם מז

²⁴ סי"ג ט"ו וס"ק ל"ב ל"ד ל"ה ל"ו ל"ז נ"ח ובה"ל ד"ה אבל

²⁵ מ"ב שם לב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם הנקב²⁶ שנעשה לאחר הכתיבה הוא רק באמצע עובי האות אפשר דיש לצדד להקל אפי' אם אין בו שיעור אות עד המקום ההוא כיון דלא נשתנה צורת האות עי"ז וצ"ע בדין זה²⁷

ניקב לאחר הכתיבה²⁸ והגיע הנקב מאות לאות שסמוך לו כשר ויש מחמירין והעיקר בדעת המקילין ומ"מ קשה להקל למעשה אחרי שכמה אחרונים מחמירים מיהו בהצטרף עוד איזה קולא כגון שהאות גדול יותר משיעור והנקב נעשה בסופו באופן שאפילו אם ינכה מקום הנקב ושיעור דהקפת גויל ישאר שיעור הראוי לאותו האות יש לצדד להקל ויותר טוב אם יכול לגרור מעט מעובי הקו של האות ויהיה מוקף גויל וזה מהני אפילו בתו"מ

אם יש ספק מתי נעשה הנקב תולין דלאחר הכתיבה נעשה דמסתמא אם היה בעת הכתיבה היה הסופר רואהו אם לא שהנקב קטן מאד

ז. המלאי שבשבלים מיטמאין ומטמאין ואין מצטרפין ... במלאי שבין המלאים

מלעין של²⁹ שבולים והן השערות השחורות שבראש השבולת שדומין כמו מסר מתטמאים ומטמאין ולא מצטרפין מפני שהן ידות אוכלין שאחוז הפרי על ידן.

אולם רק אם אחוז בכמה שערות אך שיעור אחת לבדה אינה יד³⁰.

²⁶ סי"ג ט"ז ט"ז וסקל"ב ל"ד ובה"ל ד"ה האות ובדינים ס"ס ל"ו

²⁷ בה"ל סעי' יג ד"ה האות

²⁸ (בה"ל ד"ה ואח"כ). ובהזו"א פסק שפסול בדעת המחמירין (או"ח סי' ח' סק"ד).

²⁹ רמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק ה הלכה ב

³⁰ על מה שאיתא בגמ' מאי חזי. פרש"י הא נפסק מאליו כשאחוזין בו א"ר אלעי במלאי שבין המלאין. (דגרס באל"ף. וגם בערוך כתב גי' זו) ופרש"י שאחוז בכל המלאים של שבולת. ולא באחד מהן. והביאו תו"ט מר' אלעאי במלאי בין המלאים, ואם כן רק כה"ג חשיב יד אבל בגוונא דאיכא רק נימא אחת ל"ה יד, ובליקומי הלכות שם בעין משפט תמה על מה דהשמיט הרמב"ם ד"ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

